

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

DOI: 10.25140/2410-9576-2021-1(22)-141-149

УДК [657:004]657.15

JEL Classification: M 41

Юлія Перетяцько

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет "Чернігівська політехніка" (Чернігів, Україна)

E-mail: yuliaperetiatko@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1559-3710>**Діана Черняк**

здобувач вищої освіти

Національний університет "Чернігівська політехніка" (Чернігів, Україна)

E-mail: diana.chernyak3@gmail.com**АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ**

Анотація. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві є складним процесом та характеризується високим рівнем відповідальності. Помилки, які можуть допускати працівники облікового апарату, негативно позначаються на діяльності установи.

З метою полегшення роботи та підвищення оперативності отримання облікової інформації для прийняття управлінських рішень більшість підприємств використовує автоматизовану форму обліку. Проте бюджетні установи лише починають впроваджувати програмні продукти для автоматизації обліку.

У статті проаналізовані програмні продукти на предмет автоматизації сегментів бухгалтерського обліку, функціональних переваг та цінової політики.

Встановлено, що всі досліджені програмні продукти забезпечують автоматизацію головних ланок бухгалтерського обліку, а також дозволяють формувати фінансову та бюджетну звітність, проте мають певні функціональні та цінові особливості, якими вони різняться. До функціональних переваг можна віднести: самостійне коригування форм звітності, консультаційна підтримка, автоматичне оновлення бази, перевага у виборі операційної системи, можливість планування, хмарні технології тощо. Програмні продукти належать до різних цінових категорій. Найдорожча із досліджених програм коштує 23000 грн, найдешевша - 2532 грн. Середній ціновий сегмент складає від 12000 до 16000 грн.

Зважаючи на досить велику кількість програмних продуктів для автоматизації обліку бюджетні установи можуть керуватися критеріями вибору оптимального продукту: ступінь автоматизації ланок обліку, можливість програми підлаштуватися під специфіку діяльності, технічні параметри, цінова характеристика, технічна підтримка. Пріоритетність зазначених критеріїв визначає сама установа та буде залежати від мети автоматизації обліку.

Ключові слова: облік; бюджетна установа; автоматизація обліку; бухгалтерська комп'ютерна програма; програмний продукт.

Табл.: 2. Бібл.: 13.

Актуальність теми дослідження. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві є складним процесом та характеризується високим рівнем відповідальності. Помилки в роботі, які допускають працівники облікового апарату можуть призвести до викривлень у фінансовій звітності, недостовірному визначенню собівартості, зниження доходів, завищення витрат, отримання штрафів, що в сукупності негативно позначиться на діяльності суб'єкта господарювання.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Постановка проблеми. З метою зменшення навантаження на працівників облікового апарату та тривалості обробки первинних документів, пришвидшення складання форм фінансової, статистичної та податкової звітності, підвищення оперативності отримання інформації для прийняття управлінських рішень більшість підприємств використовує автоматизовану форму обліку. Тобто таку, при якій процес реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передача інформації забезпечується спеціалізованими комп'ютерними програмами.

Ринок програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку є висококонкурентним. Підприємства вже тривалий час користуються перевагами автоматизованої форми обліку, проте більшість бюджетних установ, у зв'язку із специфікою своєї діяльності, лише розпочинають впроваджувати автоматизовані системи ведення бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання автоматизації бухгалтерського обліку є актуальним та перспективним в сьогоденних умовах господарювання, тому є предметом дослідження багатьох науковців та дослідників: М. Т. Білухи, С. Ф. Голова, С. В. Івахненкова, В. В. Сопка, В. Г. Швеця та інших.

Питання, які вивчаються при дослідженні автоматизації обліку в бюджетних установах наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Стан висвітлення у науковій літературі результатів досліджень з автоматизації обліку в бюджетних установах

Автор	Джерело	Питання, які досліджувалися
О. А. Сарапіна, Т. А. Пінчук, А. В. Петриченко	[1]	Особливості автоматизації обліку в бюджетних установах за допомогою програми "Дебет плюс"
В. Г. Васильєва, О. В. Коновалова, В. О. Коротченко	[2]	Огляд програмних продуктів для автоматизації оплати праці в бюджетних установах
Р. Скалюк	[3]	Стан автоматизації обліку та доцільність впровадження програмних продуктів в діяльність установи
Т. В. Ларікова	[4]	Дослідження стану ринку комп'ютерних програм для автоматизації обліку. Проаналізовано переваги та недоліки таких програм як: Парус-бюджет, БЕСТ Звіт Плюс, 1С: Підприємство 8. Бухгалтерія для бюджетних установ України та безкоштовного програмного забезпечення для бюджетних установ
А. М. Железняк	[5]	Проблеми та перспективи автоматизації обліку в бюджетних установах

Джерело: розроблено самостійно авторами на основі [1-5]

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Не применшуючи значення отриманих результатів досліджень, слід відмітити, що в умовах технічного прогресу з'являються нові програмні продукти для автоматизації

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

обліку в бюджетних установах, які надають ширші можливості для обробки та отримання інформації з метою прийняття управлінських рішень. Тому зазначений напрямок дослідження є актуальний і потребує подальших розробок.

Метою статті є огляд програмних продуктів для автоматизації обліку з метою їх впровадження в практичну діяльність бюджетних установ.

Виклад основного матеріалу. Наприкінці 2010 року відбуваються зміни у системі бухгалтерського обліку бюджетних установ. Уряд приймає ряд рішень щодо адаптації законодавства з питань бухгалтерського обліку та звітності до міжнародних стандартів. Розробляються та впроваджуються: національні стандарти бухгалтерського обліку в державному секторі, план рахунків бухгалтерського обліку з виконання бюджетів та кошторисів розпорядників бюджетних коштів, форми фінансової звітності та звітність про виконання бюджетів.

Внаслідок докорінної зміни методології бухгалтерського обліку в бюджетних установах трудомісткість облікової роботи значно підвищується. Тому бюджетні установи починають широко впроваджувати автоматизовані системи обліку, які дозволяють прискорити обробку інформації.

Наразі ІТ-підприємства пропонують широкий спектр програмних продуктів для автоматизації обліку бюджетних установ: Дебет Плюс, ЕЛФІ - скарбник smart, Master: бюджетні установи, ISpro, FIT-Бюджет, Crystal Finance Millennium, UA-БЮДЖЕТ, "РБюджет".

"Дебет Плюс" – програмний продукт ТОВ "Дебет Плюс", який призначений для організації бухгалтерського, фінансового та кадрового обліку установами та організаціями, що перебувають на державному фінансуванні. Програма є комплексною, до якої належать наступні підсистеми: облік кадрів та заробітної плати, облік запасів та матеріальних цінностей, облік продуктів харчування, облік матеріалів медичного призначення, облік основних засобів, облік банківських операцій, облік касових операцій, бюджетні зобов'язання, облік операцій з оренди майна, облік відшкодування витрат на утримання, облік батьківської плати, облік витрат автомобільного парку, формування фінансової звітності [6].

"ЕЛФІ - скарбник smart" – комплекс програм з штучним інтелектом від ТОВ "Фенікс – Систем", що забезпечує ведення бухгалтерського обліку в установах – розпорядниках і одержувачів бюджетних коштів. Програма охоплює всі ланки бухгалтерського обліку в бюджетній установі та забезпечуючи автоматичне формування меморіальних ордерів та фінансових звітів [7].

"Master: бюджетні установи" – програмний продукт компанії "СОЛАРСОФТ" для комплексного ведення бухгалтерського обліку в бюджетній установі. Система включає наступні підсистеми: планування та фінансування; банк (інтеграція "Клієнт казначейства — Казначейство"); каса; необоротні активи; послуги; склад; податковий облік; звіти; кадри та облік заробітної плати [8].

Програмний продукт "ISpro" (в минулому БЕСТ) від "Інтелект-Сервіс" має типову конфігурацію "ISpro: Бюджет" призначений для бюджетних організацій, які фінансуються, як за рахунок державного бюджету, так і за рахунок місцевих

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

бюджетів. У конфігурації виконані налаштування, що враховують особливості фінансово-господарської діяльності бюджетних організацій відповідно до чинного законодавства України та наказами Держказначейства України. Можливі підсистеми: бухгалтерський облік; облік договорів; облік грошових коштів; облік взаєморозрахунків; управління запасами; облік кадрів і заробітної плати; облік майна; бюджетне планування й контроль; управління студентами тощо [9].

“FIT-Бюджет” – хмарна платформа для автоматизації обліку від “Factor.Media”, яка включає модулі: Казначейство, облік, заробітна плата та звітність. Розробники постійно здійснюють підтримку системи, проводять безкоштовне консультування, дані зберігаються в Українському датацентрі, що має сертифікат відповідності комплексної системи захисту інформації [10].

“Crystal Finance Millennium” – програмний комплекс для автоматизації обліку великих та середніх підприємств, в тому числі і бюджетних установ. Розроблений для операційної системи Windows та включає такі підсистеми: банк, каса, реалізація, матеріали, основні фонди, зарплата, кадри, штатний розпис, тарифікація, оборотний баланс, головна книга, картки аналітичного обліку, форми, ув'язка, баланс підприємства. Програма “Казна” інтегрована в комплекс [11].

“UA-БЮДЖЕТ” – програмний продукт “СТК-НОВА”, який забезпечує автоматизацію бухгалтерського та фінансового обліку, розрахунку заробітної плати та ведення кадрового обліку бюджетних установ, включаючи підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності в установах, які фінансуються з державного, обласного та місцевого бюджетів, і ведуть облік за планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі.

Програма призначена для одержувачів, розпорядників, головних розпорядників бюджетних коштів, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, силових відомств, установ культури, науки і освіти, фінансових органів, органів казначейства в частині виконання кошторису на своє утримання.

Програму розроблено відповідно до вимог і положень діючих нормативних документів Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України (ДКСУ) з ведення бюджетного обліку, виконання бюджету. У програмі реалізовано стандартну методологію обліку для бюджетних установ відповідно до чинного законодавства України, з урахуванням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі [12].

Програмний продукт “РБюджет” створений для автоматизації обліку невеликих бюджетних установ і містить наступні підсистеми: планування (кошторисна документація), фінансування, звітність, бухгалтерський облік (формування меморіальних ордерів та книги журнал-головна з будь-яким рівнем деталізації по рівнях аналітики нижчого рівня. Автоматичне проведення фінансування та касових видатків та деяких видів проведення, формування картки обліку фактичних видатків), облік активів, облік договорів, планування заробітної плати, облік робочого часу, заробітна плата [13].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Досліджені програмні продукти різняться між собою властивими тільки ним перевагами та ціною пропозицією (табл. 2).

Таблиця 2

**Переваги програмних продуктів для автоматизації обліку
в бюджетних установах**

Назва програмного продукту	Переваги	Ціна, грн
“Дебет Плюс”	– можливість працювати на комп’ютерах з різними операційними системами; – легкість масштабування; – гнучкість у налаштуванні під потреби й особливості будь-якої установи.	15600
“ЕЛФІ - скарбник smart”	– автоматичне встановлення на комп’ютер – зручність і простота використання – автоматичне формування бухгалтерських проведення – адаптування до змін бази і ставок оподаткування – повнота і коректність обліку – автоматичне формування комплексу звітних документів. Можливість їх експорту в xml файли	23000
“Master”	– наскрізне управління даними – накопичення єдиної бази даних – консолідація – модульна структура – трирівнева архітектура – конфігурування – перенос бази даних	13 999
“Ispro”	– наявність веб-системи ISpro та мобільних додатків – швидкість роботи, невибагливість до ресурсів – можливість редагування типових форм, форм звітності відповідно до змін законодавчої бази – проведення навчання персоналу, надання консультаційних послуг – одночасна робота із кількома документами	14500
“FIT- Бюджет”	– не потребує встановлення – автоматичне оновлення – доступ до програми з будь-якого пристрою – безкоштовна підтримка	12000
“UA- БЮДЖЕТ”	– швидке реагування на законодавчі зміни у сфері регуляції діяльності державних органів – високий рівень оперативності і якості планування/ виконання бюджету – зручні автоматизовані інструменти для проведення закупівель, підготовки звітності	12900

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ*Продовження таблиці 2*

“РБюджет”	– можливість редагування форм – облік касових видатків в розрізі підвідомчих установ – формування картки обліку фактичних видатків – формування зведеного звіту на основі звітів підвідомчих установ та введення звітів по підвідомчих установах	2532
“Crystal Finance Millennium”	– гнучкість і легкість в експлуатації – зрозумілий інтерфейс та розвинена система допомоги	2950/міс

Джерело: сформовано авторами самостійно на основі [6-13]

Кожному досліджуваному програмному продукту притаманні не тільки стандартні можливості для автоматизації обліку, а і унікальні. Серед них: самостійне коригування форм звітності, консультаційна підтримка, автоматичне оновлення бази, перевага у виборі операційної системи, можливість планування тощо. Різняться іт-продукти ще і ціновим фактором. Найдорожча програма серед досліджуваних є “ЕЛФІ - скарбник smart” (23000 грн), найдешевша - “РБюджет” (2532 грн). Середній ціновий сегмент складає від 12000 до 16000 грн і представлений такими продуктами як: “Дебет Плюс”, “Master”, “Ispro”, “UA-БЮДЖЕТ”.

Висновки. Автоматизована форма обліку дозволяє суттєво спростити процес реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі облікової інформації. Завдяки цьому зменшується навантаження на працівників облікового апарату, а як наслідок – кількість можливих помилок. При цьому підвищується оперативність отримання інформації з метою прийняття управлінських рішень.

При розробці програмного продукту для автоматизації обліку у бюджетних установах ІТ-підприємства мають враховувати певну специфіку: план рахунків бухгалтерського обліку відмінний від інших підприємств та установ, особливості формування облікової політики, облік у відповідності до кодів економічної класифікації видатків, формування кошторису та фінансової звітності, яка враховує результат виконання кошторису.

Всі досліджені програмні продукти забезпечують автоматизацію головних ланок бухгалтерського обліку, а також дозволяють формувати фінансову та бюджетну звітність, проте мають певні функціональні та цінові особливості, якими вони різняться.

“Дебет Плюс” може працювати на комп’ютерах з різними операційними системами. У “Ispro” наявна веб-система та мобільні додатки, є можливість редагування типових форм та форм звітності. “FIT-Бюджет” є хмарною технологією, яка не потребує встановлення на комп’ютер, а тому забезпечує доступ до програми з будь-якого пристрою, надаються безкоштовні консультації. “UA-БЮДЖЕТ” має високий рівень оперативності і якості планування та виконання бюджету. “РБюджет” забезпечує можливість формування зведеного звіту на основі звітів підвідомчих установ та введення звітів по підвідомчим

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

установам. Найдорожчим програмним продуктом із досліджених є “ЕЛФІ - скарбник smart” (23000 грн), найдешевшою - “РБюджет” (2532 грн).

Зважаючи на досить велику кількість програмних продуктів для автоматизації обліку бюджетні установи можуть керуватися критеріями вибору оптимального продукту: ступінь автоматизації ланок обліку, можливість програми підлаштуватися під специфіку діяльності, технічні параметри, цінова характеристика, технічна підтримка. Пріоритетність зазначених критеріїв визначає сама установа та буде залежати від мети автоматизації обліку.

Список використаних джерел

1. Сарапіна, О. А. Удосконалення обліку в бюджетних установах в умовах використання сучасних інформаційних технологій [Електронний ресурс] / О. А. Сарапіна, Т. А. Пінчук, А. В. Петриченко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2017. – № 3 (11). – С.193-194. – Режим доступу: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/126134> (дата звернення 10.10.2021).

2. Васильєва В. Г. Сучасні проблеми автоматизації обліку в бюджетних установах: теоретичні та практичні аспекти [Електронний ресурс] / В. Г. Васильєва, О. В. Коновалова, В. О. Коротченко // Економічний простір. – 2018. – № 138. – С. 150-162. – Режим доступу: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/328> (дата звернення 10.10.2021).

3. Скалюк, Р. Забезпечення ефективного процесу автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах України [Електронний ресурс] / Р. Скалюк // Вісник ТНЕУ. – 2015. – № 1. – Режим доступу: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/625> (дата звернення 10.10.2021).

4. Ларікова, Т. В. Сучасні інформаційні технології в обліковому механізмі бюджетних установ / Т. В. Ларікова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 19. – С. 139-142.

5. Железняк, А. М. Проблеми та перспективи комп'ютеризації бухгалтерського обліку бюджетних установ / А. М. Железняк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.7. – С. 350-354.

6. Дебет Плюс [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://debet.com.ua/uk/industries/budgetary>.

7. ЕЛФІ - скарбник smart [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.elfi.com.ua/main/cazna>.

8. Master: бюджетні установи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://masterbuh.com/product/3>.

9. ISpro: Бюджет [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ispro.ua/page/is-pro-system>.

10. FIT-Бюджет [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://fit.com.ua/>.

11. Crystal Finance Millennium [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cfm.com.ua/products.html>.

12. UA-БЮДЖЕТ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ua-budget.com.ua.

13. РБюджет [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rbudget.com.ua>.

References

1. Sarapina, O.A., Pinchuk, T.A., Petrychenko, A.V. (2017). Improving accounting in the public sector entity in the use of modern information technology. *Problemy i perspektyvy*

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ekonomiky ta upravlinnja, 3 (11), 193-194. Retrieved from <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/126134> [in Ukrainian].

2. Vasyliieva, V.Gh., Konovalova, O.V., Korotchenko, V.O. (2018). Modern problems of accounting automation in public sector entity: theoretical and practical aspects. *Ekonomichnyj prostir*, 138, 150-162. Retrieved from <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/328> [in Ukrainian].

3. Skaljuk, R. (2015). Efficiency of the process of accounting automation in public sector entity of Ukraine. *Visnyk TNEU*. 1. Retrieved from <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/625> [in Ukrainian].

4. Larikova, T.V. (2016). Modern information technologies in the accounting mechanism of public sector entity. *Naukovyj visnyk Mizhnarodnogho ghumanitarnogho universytetu. Serija : Ekonomika i menedzhment*. 19. 139-142 [in Ukrainian].

5. Zheleznyak, A.M. (2012). Problems and prospects of computerization of accounting of public sector entity. *Naukovyj visnyk NLTU Ukrajiny*. 22.7, 350-354 [in Ukrainian].

6. Sait "Debet plus". Retrieved from <https://debet.com.ua/uk/industries/budgetary> [in Ukrainian].

7. Sait "ELFI - smart treasurer". Retrieved from <https://www.elfi.com.ua/main/cazna> [in Ukrainian].

8. Sait Master: public sector entity. Retrieved from <https://masterbuh.com/product/3> [in Ukrainian].

9. Sait "ISpro: Budget". Retrieved from <https://ispro.ua/page/is-pro-system>.

10. Sait "FIT-Budget". Retrieved from <https://fit.com.ua/> [in Ukrainian].

11. Sait Crystal Finance Millennium. Retrieved from <http://www.cfm.com.ua/products.html> [in Ukrainian].

12. Sait UA-Budget. Retrieved from www.ua-budget.com.ua [in Ukrainian].

13. Sait "PBudget". Retrieved from <http://rbudget.com.ua> [in Ukrainian].

Отримано 03.07.2021

UDC [657:004]657.15

JEL Classification: M 41

Yuliya Peretiатko

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Associate Professor of Department of Accounting, Taxation and Auditing
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: yuliaperetiатko@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1559-3710>

Diana Chernyak

Student
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: diana.chernyak3@gmail.com

AUTOMATION OF ACCOUNTING IN PUBLIC SECTOR ENTITY

Abstract. *Accounting at the enterprise is a complex process. It is characterized by a high level of responsibility. Mistakes that may be made by employees of the accounting staff have a negative impact on the activities of the institution.*

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

In order to facilitate the work and increase the efficiency of obtaining accounting information for management decisions, most companies use an automated form of accounting. However, public sector entity is on the beginning of the path to accounting automation.

The article analyzes software products for accounting automation in the public sector entity for the purpose of automation of accounting units, functional advantages and pricing policy.

Functional advantages include custom reporting forms, consulting support, automatic database updates, different operating systems support, planning capabilities, cloud technologies, etc. Software products belong to different price categories. The most expensive of the researched programs costs UAH 23,000, the cheapest - UAH 2,532. The average price segment is from 12,000 to 16,000 hryvnias.

Due to the large number of software products for automation of accounting, public sector entity can be guided by the criteria for choosing the optimal product: the degree of automation of accounting, the ability of the program to adapt to specifics, technical parameters, pricing, technical support. The priority of these criteria is determined by the institution itself and will depend on the purpose of accounting automation.

Keywords: *accounting; public sector entity; accounting automation; accounting software.*

Table: 2. References: 13.

Бібліографічний опис для цитування:

Перетяцько Ю. М. Черняк Д. О. Автоматизація бухгалтерського обліку бюджетних установ. Науковий вісник Полісся. 2021. № 1 (22). С. 141-149.